

REZOLUTË

PËR VLERËSIMIN E VEPRIMTARISË SË BANKËS SË SHQIPËRISË PËR VITIN 2024

Kuvendi i Shqipërisë,

Duke vlerësuar rolin e Bankës së Shqipërisë në ruajtjen e stabilitetit të çmimeve në vend, në mbikëqyrjen e sistemit financiar të vendit dhe në nxitjen e rritjes së qëndrueshme të ekonomisë;

Duke vlerësuar pavarësinë institucionale të Bankës së Shqipërisë në raport me ligjin, si dhe detyrimin për zbatimin dhe raportimin e rekomandimeve të dhëna nga Kuvendi i Shqipërisë;

Duke vlerësuar angazhimin e Bankës së Shqipërisë për zbatimin e objektivave dhe detyrimeve të saj ligjore;

Vlerëson veprimtarinë e Bankës së Shqipërisë gjatë vitit 2024, për përmbushjen e funksioneve të saj dhe të objektivave strategjikë afatmesëm, në këto drejtime:

Përmirësimin në hartimin e politikës monetare për zhvillimin e mëtejshëm të kapaciteteve analizuese, parashikuese dhe kërkimore.

Avancimit të integritit financiar të Shqipërisë në Evropë, duke kulmuar me përfshirjen historike në zonën SEPA në vitin 2024, si një hap thelbësor që jo vetëm përmbush objektivat e Planit të Ri të Rritjes 2024–2027 të Komisionit Evropian, por, gjithashtu, fuqizon lidhjet ndërkombëtare, ul kostot e transaksioneve ndërkufitare dhe rrit efikasitetin e sistemit financiar, duke kontribuar në formalizimin dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik të vendit.

Fokusimit më tej në çështjet klimatike si pjesë e rëndësishme e mbikëqyrjes financiare, përmes hartimit dhe publikimit për herë të parë të udhëzuesit të pritshmërive mbikëqyrëse për përfshirjen e rreziqeve klimatike në proceset e brendshme të bankave, si dhe realizimit të një ushtrimi të posaçëm të provës së rezistencës me mbështetjen e Bankës Botërore. Paralelisht, u hartua një pyetësor për kompanitë më të mëdha në vend për ndikimin e ndryshimeve klimatike, i cili do të përdoret gjatë vitit 2025. Këto masa përfaqësojnë hapa konkretë drejt forcimit të qëndrueshmërisë klimatike të sistemit financiar dhe përgatitjes së sektorit bankar për zhvillimet rregullative në këtë fushë.

Forcimit të kuadrit makroprudencial përmes zbatimit të plotë të shtesave të kapitalit, duke përfshirë shtesën konservuese prej 2.5% dhe shtesat për bankat me rëndësi sistematike, ku për herë të parë u vendos dhe u rrit gradualisht shtesa kundërciklike e kapitalit, që arriti në 0.5% në fund të vitit. Njëkohësisht, Banka u angazhua edhe në përmirësimin e kuadrit rregullativ, duke rishikuar metodologjinë për identifikimin e bankave sistematike dhe përcaktimin e shtesës kundërciklike të kapitalit, si dhe duke krijuar për herë të parë një bazë të detajuar të dhënash për standardet e kreditimit në sektorin e pasurive të paluajtshme.

Administrimit në mënyrë të kujdesshme të kërcënimeve kibernetike të vazhdueshme përmes përmirësimit të infrastrukturës së TI-së, përsosjes së kuadrit rregullator dhe procedurave të menaxhimit të rrezikut, si dhe përditësimit të sistemeve të sigurisë dhe planeve të vijimësisë, duke rritur aftësinë për reagim ndaj kërcënimeve kibernetike.

Monitorimit për sa i takon rrezikut të kredisë, rrezikut të likuiditetit atij operacional, etj., nëpërmjet realizimit të 11 ekzaminimeve në vend, nga të cilat 3 ekzaminime të plota në banka, 5 në subjekte financiare jobanka, 2 ekzaminime në institucione të parasë elektronike dhe 1 ekzaminim i plotë në shoqëri kursim-krediti (SHKK). Ekzaminimet kanë evidentuar nevoja për përmirësimin e administrimit të përgjithshëm të rreziqeve financiare, rrezikut operacional dhe të TIK-së, sigurimit të burimeve njerëzore të mjaftueshme etj. Për shkeljet e evidentuara, Banka ka marrë masat për revokim licence për 2 subjekte jobanka, pezullim aktiviteti për 2 subjekte jobanka dhe për 2 SHKK, gjobitje dhe dhënie vërejtjeje për administratorët për një bankë, tërheqje vëmendjeje për 1 ZKV; masë administrative (gjobë) për 12 ZKV dhe revokim licence për 1 ZKV.

Fuqizimit të kuadrit institucional dhe operativ për ndërhyrjen e jashtëzakonshme në banka përmes plotësimit të kërkesave rregullatore për MREL, operacionalizimit të fondit përkatës dhe intensifikimit të bashkëpunimit me aktorët kombëtarë e ndërkombëtarë, duke synuar rritjen e gatishmërisë për ndërhyrje efektive dhe garantimin e stabilitetit financiar. Fondi i Ndërhyrjes së

Jashtëzakonshme në fund të vitit 2024 arriti në rreth 5.7 nga 4.5 miliardë lekë që ishte në fund të vitit 2023, duke përbërë rreth 67.6% të nivelit të synuar për vetëm pas dy vitesh në vitin 2027.

Sigurimin e funksionimit maksimal të 3 infrastrukturave kryesore për procesimin e pagesave ndërbankare dhe një për shlyerjen e titujve.

Në sistemin AIPS për vitin 2024 u shlyen një volum prej 168.6 mijë transaksionesh, me një vëllim total të likuiditetit të qarkulluar në sistem prej 13343 miliardë lekësh, duke reflektuar një rritje vjetore me rreth 3.8% në numër.

Në vitin e dytë të funksionimit të tij, në sistemin AIPS EURO janë procesuar 325 mijë transaksione pagesash për klientë, me vlerë totale prej rreth 5217 milionë eurosh, duke diktuar një vlerë mesatare për transaksion prej 16.1 mijë eurosh.

Në sistemin AECH për vitin 2023 janë realizuar një numër prej 1.62 milionë transaksionesh, duke shënuar rritje me 17.2 %, në krahasim me vitin 2023. Vlera e tyre arriti në 221.7 miliardë lekë, me një rritje prej 12%.

Gjithashtu, edhe sistemi AFISaR arriti të përfshijë 14 institucione financiare pjesëmarrëse, duke shënuar një rritje të konsiderueshme të numrit të llogarive të individëve në sistem në 19840. Vlera nominale e emetimeve të titujve të shtetit shqiptar në lekë u rrit me 7.68% duke arritur 788.51 miliardë lekë, duke dëshmuar zgjerimin dhe konsolidimin e këtij sistemi financiar.

Zgjerimit të përdorimit të instrumenteve elektronike të pagesave, duke treguar rritje të vazhdueshme të pagesave me karta, pagesave me para elektronike dhe pagesave *home banking*, dhe ku numri i pagesave në total pati rritje vjetore prej 24.4%, ndërsa vlera e pagesave u rrit me 17.8%. Ndërsa vetëm pagesat *home banking* në krahasim me vitin 2023, janë rritur me 22.1% në numër transaksionesh dhe me 19% në vlerë transaksionesh.

Nxitjes së inovacionit dhe përmirësimit të infrastrukturës së pagesave, si dhe të angazhimit aktiv për zhvillimin e një sistemi të integruar rajonal të pagesave të shpejta, i cili rrit efikasitetin financiar, përmirëson shërbimet për qytetarët dhe mbështet procesin e integritetit evropian, siç është edhe bashkëpunimi me Bankën e Italisë (BdI) për krijimin e një sistemi pagesash të shpejta identik me sistemin TIPS të Bankës Qendrore Evropiane (BQE-së) për Shqipërinë dhe vendet e tjera të rajonit të Ballkanit (sistemi referohet si TIPS Clone).

Akomodimin e kërkesës për *cash* në ekonomi, si dhe përfundimin e emetimit të plotë të serisë së re të kartëmonedhave. Në fund të vitit 2024 rezultuan rreth 161 milionë copë kartëmonedha në qarkullim me vlerë 433 miliardë lekë. Në krahasim me vitin 2023, ka rritje të vlerës së kartëmonedhave me pothuajse 8% dhe rritje të numrit të monedhave në qarkullim me 4 milionë copë më shumë. Gjithashtu, Banka ka vijuar punën për frenimin e veprimtarisë së falsifikimit të kartëmonedhave duke sekuestruar 156 copë kartëmonedha dhe 50 monedha metalike.

Administrimin e rezervës valutore në përputhje me politikën e administrimit, ku për vitin 2024 rezerva valutore është rritur me rreth 422 milionë euro në krahasim me vitin 2023. Kthimi i rezervës valutore ka rezultuar pozitiv 2.9%, si rezultat i normave të larta të interesit në tregun ndërkombëtar.

Harmonizimin e statistikave me *acquis communautaire*, intensifikimi i punës kërkimore në mbështetje të vendimmarrjes dhe rritjes së transparencës dhe edukimin dhe komunikimin e vazhdueshëm me publikun përmes botimeve të rregullta për politikën monetare, stabilitetin financiar dhe mbikëqyrjen bankare, si dhe përmbushjen e detyrimit për të ofruar transparencë në lidhje me veprimtarinë e Bankës.

Kuvendi kërkon që Banka e Shqipërisë për periudhën në vijim të angazhohet në këto drejtime:

1. Të pasurojë modelet makroekonomike, duke përfshirë adoptimin në vazhdimësi të metodave bashkëkohore të kërkimit shkencor, në mënyrë që të përmirësojë cilësinë, saktësinë dhe përshtatshmërinë e parashikimeve dhe vlerësimeve ekonomike dhe financiare, duke mbajtur gjithmonë në fokus orientimin e politikës monetare drejt garantimit të qëndrueshmërisë së çmimeve si një parakusht themelor për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik të vendit.

2. Të koordinojë politikën monetare me atë fiskale, në mënyrë që të sigurohet një qasje e harmonizuar dhe sinergjike që jo vetëm të mbështesë stabilitetin makroekonomik dhe kontrollin efektiv të inflacionit, por edhe të krijojë kushtet për një rritje ekonomike të qëndrueshme dhe përmirësim të mirëqenies së përgjithshme të qytetarëve.

3. Të adoptojë një qasje të matur dhe të kujdesshme ndaj ndërhyrjeve në tregun valutor, duke i kufizuar ato në raste të nevojshme dhe të justifikuara nga rrethanat e tregut, në mënyrë që të forcohet funksioni i kursit të këmbimit si një mekanizëm vetërregullues i ekonomisë, i cili ndihmon në zbutjen e goditjeve të jashtme, ruajtjen e konkurrueshmërisë dhe mbështetjen e një ekuilibri të qëndrueshëm makroekonomik.

4. Të forcohet mbikëqyrja për sa i takon ekspozimit të sistemit bankar ndaj kredimarrësve të mëdhenj dhe të diversifikohet portofoli i kredive, me qëllim zbutjen e përqendrimit në sektor dhe në territor, duke rritur kapacitetin e bankave në mënyrë që sistemi bankar të ruajë kapitalizimin dhe qëndrueshmërinë edhe në raste të vështirësive të huamarrësve kryesorë, si dhe garantimin e zhvillimit të qëndrueshëm.

5. Të intensifikojë monitorimin e kredive ndaj sektorit të ndërtimit dhe projekteve të mbështetura me pasuri të paluajtshme, duke siguruar vlerësim më konservativ të kolateralit dhe aftësisë paguese, për të reduktuar rrezikun e përqendruar në këtë sektor dhe për të ruajtur stabilitetin e sistemit bankar.

6. Të integrojë rreziqet klimatike dhe ato të tranzicionit në kuadrin mbikëqyrës përmes zhvillimit të një kornize gjithëpërfshirëse për identifikimin, matjen, menaxhimin dhe raportimin e ekspozimeve ndaj sektorëve të ndjeshëm, e cila duhet të parashikojë kërkesën që bankat e nivelit të dytë të dokumentojnë politikat përkatëse të menaxhimit të rreziqeve klimatike, të raportojnë rregullisht ekspozimet përkatëse dhe të kryejnë analiza e stres-teste mbi ndikimet e mundshme klimatike dhe të tranzicionit, si dhe të ofrojnë instrumente të domosdoshme për financimin e projekteve, që janë në përputhje me këtë agjendë të Shqipërisë në linjë me procesin e integritit evropian.

7. Të përshpejtojë procesin e përafrimit të kuadrit rregullator dhe mbikëqyrës me standardet e Bashkimit Evropian dhe rekomandimet e Bazel III, në funksion të rritjes së qëndrueshmërisë së sistemit bankar dhe përgatitjes së vendit për integrimin në tregun e përbashkët evropian.

8. Të forcojë mbikëqyrjen ndaj institucioneve financiare jobanka, për të synuar zbatimin e plotë të ndryshimeve rregullatore të miratuara gjatë vitit të kaluar, për të përmirësuar cilësinë e portofolit të kredive dhe mbrojtjen e kredimarrësve.

9. Në bashkëpunim me autoritetet e tjera përgjegjëse, të harmonizojë dhe të përditësojë në vijimësi planet për reagimin ndaj sulmeve kibernetike në sektorin bankar dhe në sistemet e pagesave të operuara prej saj, si dhe të angazhohet në vazhdimësi për realizimin e testeve të sigurisë për çdo bankë sistematike.

10. Të shtojë mbikëqyrje të vazhdueshme mbi aktivitetin e zyra të këmbimit valutor, specifikisht për plotësimin e kërkesave të reja rregullatore, me synim garantimin e integritetit dhe transparencës së sistemit financiar.

11. Në bashkëpunim me institucionet e tjera të fushës, të sigurojë zbatimin rigoroz të të gjithë kuadrit rregullativ raportues, parandalues dhe të vigjilencës në fushën e parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit për të gjitha subjektet që mbikëqyr.

12. Të vijojë përditësimin dhe përfshirjen e kuadrit ligjor dhe rregullativ në fushën e pagesave në përputhje me legjislacionin dhe treguesit orientues (*benchmarks*) të Bashkimit Evropian të përcaktuar në procesin e negociatave, si dhe me nevojat e tregut. Të vazhdojë procesin e integritit në sistemin TIPS dhe të mbështesë nisma për rritjen e aksesit në pagesa në kohë reale për popullatën dhe bizneset përmes inovacionit teknologjik.

13. Të rrisë bashkëpunimin me të gjithë aktorët dhe institucionet publike për ndërgjegjësimin mbi dëmet e dezinformimit financiar, si dhe të hartojë dhe zbatojë rregullore standarde për parandalimin dhe monitorimin e tij, me qëllim ruajtjen e stabilitetit financiar dhe forcimin e sigurisë kombëtare.

Gjithashtu, Kuvendi i kërkon Këshillit të Ministrave të përshpejtojë plotësimin e kuadrit ligjor për institucionet financiare jobankare përmes:

1. Finalizimit të procesit të ndryshimeve në ligjin nr. 9902/2008, “Për mbrojtjen e konsumatorëve”, i ndryshuar, duke parashikuar vendosjen e një tavani mbi normat e interesit dhe

penalitetet për kreditë konsumatore, me qëllim mbrojtjen e konsumatorëve nga praktikat abuzuese dhe forcimin e mekanizmave të kontrollit nga autoriteti mbikëqyrës.

2. Ndërmarrjes së ndryshimeve të nevojshme në Kodin Civil për përcaktimin me ligj të normës së penalitetit për vonesat në shlyerjen e detyrimeve dhe të kamatës ligjore, me qëllim krijimin e një kuadri të qartë dhe të parashikueshëm që parandalon abuzimet dhe garanton trajtim të drejtë për palët kontraktuese.

3. Hartimit të ndryshimeve të nevojshme në ligjin nr. 26/2019, “Për Shërbimin Përmbarimor Gjyqësor Privat”, me qëllim forcimin e mbrojtjes ligjore të palëve, specifikisht konsumatorit, dhe parandalimin e abuzimeve gjatë ekzekutimit të detyrimeve.

KRYETAR
Niko Peleshi

Miratuar në datën 30.10.2025.